

DISSERTATIO ACADEMICA
COGITATIONES

DE

PRIMIS ORIGINIBUS
ARTIS MUSICÆ

EXHIBENS,

Quam,

VENIA AMPLISS. FAC. PHILOS.

IN REG. ACAD. ABOENSI,

Publico examini modeste offerunt

JOACH. ADOLPHUS CLEVE,

Ph. Mag.

&

GUSTAVUS NICOLAUS MOLIN,

Stip. Reg. Tavastensis.

In Audit. Majori die XIII Jun. A. MDCCC.

horis ante merid. solitis.

ABOÆ, typis FRENCKELLIANIS.

IN SACRAM REGIAM MAJESTATEM

MAGNE FIDEI VIRO

REVERENDISSIMO DOMINO

ZACHARIAE CYGNÆO,

SACRO-SANCTÆ THEOLOGIÆ DOCTORI,

DIOECESEOS BORGÖNSIS EPISCOPO,

GYNNASII SCHOLARUMQUE EPHORO,

PATRONO ATQUE TUTORI,

Summa animi veneratione colendo.

*In leve pietatis nunquam intermorituræ pignus, hasce
pagellas sacratas voluerunt debuerunt*

REVERENDISSIMI NOMINIS SUI

cultores devotissimi

J. A. CLEVE & G. N. MOLIN.

COGITATIONES
DE
PRIMIS ORIGINIBUS ARTIS
MUSICÆ.

---

§. 1.

Elegantiores inter artes haud insimum obtinere locum *Musica*, sive artem sonos, modo ad aures delectandas apto-
nentendi, (a) quippe que adeo miram in animos hominum ex-
ercent vim, ut divino consilio hanc generi humano concessam
esse dicas, quicunque vel aliquantulum liquidam, quam ho-
minibus parat, voluptatem delibaverit, affirmare profecto non
A du-

(a) ROUSSEAU *Dictionnaire de Musique*, Tom. 2, pag. 41, (Basle 1793). *Musique*. Art de combiner les sons d'une manière agréable à l'oreille. Cet art devient une science & même très profonde, quand on veut trouver les principes de ces combinaisons & les raisons des affections qu'elles nous cause. Aristide Quintilien définit la *Musique*, l'art du beau & de la décence dans les voix & dans les mouvements. Il n'est pas étonnant, qu'avec des définitions si vagues & si générales les anciens aient donné une étendue prodigieuse à l'art qu'ils définissoient ainsi. On suppose communément que le mot de *Musique* vient de *Musa*, parce qu'on croit que les Muses ont inventé cet art; mais Kircher d'après Diodore, fait venir ce nom d'un mot Egyptien, prétendant que c'est en Egypte que la *Musique* a commencé à se retrablier. —

▲ Musarum nomine appellata *μουσικη*, ejus vis & significatus unitan-
dem arte adhæsit, cum ab initio cantum & poëticen omnino decla-
ret, postea vero omnia ea, que carmine prodi solebant, ipsamque
adeo philosophiam omninoque litteras, in primis que ad humanita-
tem animos emolliunt, HEYNII *Opusc. Acad.* Vol. II. p. 311.
(Gott. 1787.)

dubitabit. Etenim ad animos non solum valet delectandos, pariterque curas, quas ludicia phantasia singit vanas quietis-que turbatrices, ex animo depellendas atque dissipandas; sed etiam honestos piosque in mente excitans sensus virtutem fo-vet & auget, arcto homines jungit vinculo, animosque intre-pidos, ac in magnis rebus gerendis fortes reddit. Unde eam & in religionis ministerium summo cum fructu adhiberi, & bellicos labores molestiasque mirum in modum levare (b), denique eos maxime, qui hujus artis sensum habent, eximia sua levitate vehementer afficere videmus. Itaque non mi-rum, si gentes antiquae, in primis Græci illi omnium fere artium periti, hanc quoque in tanto habuerint honore, ut in-genius quisque in illa institueretur, tantique estimarint, ut hac mutata, disciplinam etiam reipublicæ mutatam putarent. (c)

Ad fastigium autem, quod apud Græcos quondam cete-risque antiquitatis gentes cultiores, & recentiori quoque ævo attigit hoc flexanimæ eloquentiæ genus, non statim unoque momento pervenisse; verum per plurima sœcula, sensim len-tisque pasibus a prima sua rudi simplicitate promotum & ex-cultum esse, longa non eget demonstratione. Eadem enim fu-it fors *Musices* ac ceterarum artium litterarumque, ut vide-licet, favente natura, in animo humano condita facultas ini-tio leviter sensimque suam exercere vim cœperit, deinde pe-detentim usu & exercitatione accreverit, & tandem, ingenii ope humani in cauissas & rationes rerum inquirentis, in dis-ciplinam fuerit redacta. Nam genus humanum cum in mul-tis aliis tum in hoc præsertim a ceteris diffire animalibus videtur, quod hæc suis quæque dotibus ad vitam susten-tandam, defendendam delectandamque sufficientibus ornata na-can-tur, atque natura satis edocta fere nullis egeant studiis & ar-tibus,

(b) DICTIONNAIRE ENCYCLOPEDIQUE T. X. pag. 905. (Neuf-châtel. 1765.)

(c) Vid. PLUTARCHUS *De Musica Opp.* Vol. X. p. 678. (ed. Reiske).

tibus, legibusque naturæ obedientia, parum ultra limites ab hac largâ matre præscriptas progredi valeant; homines autem nudi & indigentes in lucem editi, omnibus natura destituantur artibus; verum tamen facultas eas inveniendi & vis semper nitendi in aliiora, quæ, per plurimas licet astates, ad fastigium tandem perfectionis, hic rapidius illic tardius perveniant, a beneficio illis concessâ sit numine.

Artis quoque Musicae in natura humana condita esse semina, ex quibus sensim enata sit, extra dubitationis aleam positum est. Cujus in originem pro modulo virium inquirere conati, Te B. L. ut de iis, quæ juveniles valeant vires, mitius ferre velis judicium, enixe rogamus.

§. 2.

Omnes artes, quarum aliae ad necessitatem aliæ ad commoditatem ac jucunditatem vitæ humanæ conferunt, ex sua quæque radice (ut ita dicam) naturalis cuiusdam mentique humanæ congenitæ facultatis originem ducunt. Atqui quemadmodum membra fetus in utero absconditi informia sunt atque inertia; sic quoque rudis & a naturæ manu nuper procreati hominis animi facultates nondum exultæ, omni destitutæ vi latent, donec sensim satis adspirantibus semet explicare valiant. Quæ tamen vitæ sustentandæ interficiunt, citius se exferunt; quandoquidem natura fidelis & alma liberorum conservatrix suorum, omnes mentis humanæ excitat vires, quibus artes necessitatibus vitæ sublevandis malisque propellendis aptæ inveniantur. Solam autem delectationem quæ parant animi vires, de iis hoc idem non valere videtur. Cum enim minori urgeantur necessitate, tempore & rebus faventibus demum se se explicant. Quamdiu homines pauci necdum societate conjuncti erant, tamdiu aut in victu comparando aut tempestatum iniuitate sustinenda, aut denique impetu ferarum comprimendo, omnem curam vitamque consumebant. Quam

ob rem de artibus ad delectationem pertinentibus in hac humani generis infantia parum cogitatum esse, verissimum est. Cum vix ullo, nisi quod vi cæcæ & quasi ferinae libidinis inter utrumque sexum intercedit, vinculo conjuncti essent; gestus corporis & externa signa naturalesque temere editi clamores, ad sensa sua cum aliis communicanda, in hoc primorum hominum vivendi modo satis sufficerunt. (d) Unde efficitur, nullas artes, ad vitam vel commodiorem vel jucundiorem redendam, cum homines adeo separati vitam degerent, huius inventas. Crescente autem numero mortalium, & hominibus in societates se conferentibus, naturæ desideriis facilis plenius que satisficeri cœpit. Sic demum ad dulces avium cantilenas, ad jucundum rivorum labentium murmur, ad flatum aurarum, & ad omnia quæ natura habet teneros excitantia sensus, faciles advertere aures animosque incipiebant. Cum totam audiret naturam sonantem, summa affectus admiratione & delectatione, non potuit non qualicunque modo eam imitari eique simul quasi concinere homo, omnium animantium ad imitandum propensissimus. Hinc nonnulli, haud sine omni verisimilitudine, huic imitationi naturæ originem suam musicen debere arbitrantur. Qua de re eleganter canit Lucretius (e):

At

(d) Dans les premiers temps, les hommes épars sur la face de la terre n'avoient de société que celle de la famille, de loix que celles de la nature, de langue que le geste & quelques sons inarticulés. Ils n'étoient liés par aucune idée de fraternité commune; & n'ayant aucun arbitre que la force, ils se croyoient ennemis les uns des autres. C'étoit leur foiblese & leur ignorance, qui leur donnoient cette opinion. Ne connoissant rien, ils craignoient tout, ils attaquaient pour se défendre &c. Rousseau *Essai sur l'origine des langues.* (Oeuvres Complettes, Tom. 16, pag. 210^r Basle 1791.)

(e) *De Rerum naturæ, Lib. V. p. 211. Lut. Par. 1744;*

At liquidas avium voces imitarier ore
 Ante fuit multo, quam lævia carmina cantu
 Concelebrare homines possent, auresque juvare:
 Et Zephyri cava per calamorum fibila primum
 Agrestes docuere cavas inflare cicutas,
 Inde minutatim dulces didicere querelas,
 Tibia quas fundit digitis pulsata canentum,
 Avia per nemora, ac silvas saltusque reperta,
 Per loca Pastorum deserta, atque otia dia:
 Sic unum quidquid paulatim protrahit ætas
 In medium, ratioque in luminis eruit oras.

Cum autem neque turbidi affectuum clamores, ut ululatus, cachinnatio, minax irascientium murmur, neque soni ad exemplum avium temere editi, ipsi per se ullum efficiant cantum, nisi & modulatio & rhythmus & numerus accedant, quæ homini propria sunt; ex ipsa humana indole artis origo musicæ est repetenda.

§. 5.

Omnis animi commotiones, ut indignatio, tristitia, iracundia, lætitia, amor &c. suos quæque habent & sonos & gestus & motus, quibus, saepè nobis invitatis, se produnt. Sic qui ira est accusus, minaces edit clamores mutuo palati & linguae contactu definitos. Amoris & benevolentiae vocem, quæ tenerius animum movet, lingua modulatur, & sic porro. (f) Ut vox, ita quoque gestus & motus animi affectuum

A 3 diver-

(f) ROUSSEAU *Essai sur l'origine des langues.* (OEUVRES COMPLETTES, T. 16, pag. 237.) SULZER *Allgemeine Theorie der schönen Künste*, 3 Th. p. 422. (Leipz. 1793). Die Natur hat eine ganz unmittelbare verbindung zwischen dem Gehör und dem Herzen gesetzt; jede Leidenschaft kündigt sich durch eigene Töne an, und eben diese Töne erwecken in dem Herzen dessen, der sie

diversitatem referre solent. Sic qui lætatur, naturæ sequens impetum, tripudiat & omni modo sensus suos externis signis, præstet vivido corporis motu, exprimere studet. Dolens autem & tristis lentis fertur passibus, atque ex fevertate gestuum vultusque mœstitia facile cognoscitur. Hic corporis motus sonum quoque modulatur, qui aut hilaris rapidusque, aut latus & tristis, aut feverus pro commotionis animi diversitate evadit. Quumque homines prius affectibus quam ratione duce locuti sint (g), atque præterea primorum oratio hominum adeo pauper fuerit atque jejuna, ut verbis satis distincte suam explicare mentem non possent, externis signis sonorumque in primis varietate, iuum quisque secuti ingenium, sensa exprimere sua adnisi sunt. Qua temeraria vocis modulatione homines eo usque nū nobis videntur, donec quis ingenii acumine ceteris præstans certum quendam rhythmum & numerum cantui addendo, modumque hominum, quos inter vixerit, genio aptum excogitando, ceterorum ad oī ficerit gratiam, ut eum tanquam sapientissimum & quasi Deum imitari singuli studerent. Sic & *Poëticæ* (h) & *Musicæ* quoddam existit genus, quo uli iunt homines coevi easdemque regiones habitantes. Cujusmodi cantus, ut ita dicam, gentiles apud plerasque gentes in primis barbaras hodieum repertiuntur, ad quorum

vernimit, die leidenschaftliche Empfindung, aus welcher sie entflan. den sind.

(g) ROUSSEAU l. c. Les premières Histories, les premières baranges, les premières loix furent en vers; la poësie fut trouvée avant la prose; cela devoit être, puisque les passions parlerent avant la raison. Il en fut de même de la Musique; il n'y eut point d'abord d'autre Musique que la melodie, ne d'autre mélodie que le son varié de la parole: les accens formoient le chant, les quantités formeroient la mesure, & l'on parloit autant par les sons & par le rythme, que par les articulations & les voix.

(h) NEUE BIBLIOTH. der schönen Wissensch. und der freyen Künste,
2 B. 4 St. pag. 7,

quorum normam carmina cani solent (i) Tandem aliis ex-surgit ingenio eminens novum exhibens canendi modum anti-quo præstantiorem, quod suis magis placeat & tritam jam at-que vetustam illius laudem sibi vindicet. Qua deum ratione plures in munificis extitisse modos & varietates, probabi-lis est conjectura.

§. 4.

Ubi primum Musicam tractare coeperint homines, pro cer-to statui nequit. At cum plurimi de hoc consentiant hiltö-riarum scriptores, in ea circiter Asiae superioris parte, quæ Babylonia olim vocabatur (k), homines primas intituisse civi-tates, certaque primum habitare domicilia cœpisse, ac eodem ipso a feritate ad quandam mansuetudinis cultusque speciem fuisse progressos; his locis cum plurimas artes scientiasque, tum quoque *Musicam* suos debere natales, suspicari licet. Fer-tiles enim hæc regiones, rei pecuariæ, quæ musicam, ob ju-cunditatem, quam pastoribus omnium maxime in otio viventi-bus gignit, in primis favebant. Quandoquidem omnes fere artes apud Phœnices feliciter olim excultæ sunt; musicam eos penitus ignorasse vix credibile est, quamvis de suis in re mu-sica progressibus nihil certi nobis constet. Ceteras Asiae gen-tes, quarum antiquissima monimenta per Mosen ad no-stra usque tempora pervenerunt, hujus artis non fuisse ignatas ex iis, quæ de Jubale canæ antiquitatis in re Mu-sica Magistro, & Labano Jacobi fecero traduntur (l), col- ligi

(i) Apud Ferrros, verbi causa, omnia carmina (*Runot dicta*) uno mo-do canere in usu est, in regionibus præterim septentrionalibus & superioribus ubi hæc majorum consuetudo adhuc viget.

(k) HÜBLER *Handbuch der allgemeinen Völkergesch. der alter zei-ten, von Anfang der Staten, bis zum Ende der Römischen Republ.*, Freyb. 1798, p. I.

(l) GES. IV: 21, XXXI: 27.

ligi potest. Quamvis Musicam in Ægypto tempore jam Osiridis, adeoque valde antiquitus, viguisse DIODORUS SICULUS perhibeat (m); attamen opinio Ægyptiorum, musicam non tantum inutilem esse, verum etiam perniciem, utpote quæ animos hominum molles redderet atque effeminatos, moresque eatenus depravaret (n); atque naturalis eorum tarditas (o), sive in semel adoptatis retinendis pertinacia, quo minus insigniora apud eos caperet incrementa, impedivit. Quæ Asiam coluerunt minorem Græci, hujus ut etiam ceterarum artium litterarumque ante fuisse peritos, quam qui Græcam Europæam habitarunt (p) vel nomina, quibus modi eorum (q) infigniti sunt, indicare videntur.

§. 5.

Certum canendi genus edocti homines, quo numeros distinctius exprimere possent, instrumenta quæcumque sonora pulsando, inflando, variisque modis tractando cantui adaptare & adjungere incipiebant. Utrum autem ea instrumentorum genera, quæ flantur, an quæ modo qualicunque pulsantur, vetu-

(m) Lib. I. pag. 20. (ed. Wessel.)

(n) GOGUET *De l'origine des Loix, des Arts & des Sciences*, Tom. II. Liv. VI. Ch. II.

(o) HÜBLER l. c. I. B. pag. 68. Sie (die Ægypter) waren andächtig-schwermerische, außerordentlich ernsthafte Leute, feinde von Singen und Tanzen, fleisig, gutmüthig, in sich selbst und ihre erfindungen verliebt; ein Volk, das früh anfing sich zu verfeinen, aber mittem auf dem wege stehen blieb, weil es andere Völker verachtete, deren kenntnisse es hätten weiter bringen können. Bey ihren herrschten die Könige über das Volk, die Priester über die Könige, die Weiber über die Priester.

(p) GOGUET, Tom. V. L. II. Ch. III.

(q) Dorius, Phrygius, Lydius, Jonius &c.

vetustiora fint, inter audores non convenit. Nonnulli ex quibus ROUSSEAU (r) est nominandus, illa (tibiam, fistulam, tubam, concham &c.) bis (lyra, cithara, tympano &c.) etate esse superiora, autumant. PLUTARCHUS autem citharæ prius quam tibiarum modos institutos fuisse docet s); unde citharam paulo antiquorem tibiis esse forte conjectari placeat. De cetero, cum quæ de musica gentium antiquarum traduntur, eam non tantum sono & voce, sed etiam verbis contineri arguant; organa, quæ canendo adhiberi possunt prima fuisse inventa, a veri similitudine non abhorret. In his nimirum rebus certi quidquam vix definiri posse, ex ipsa rei natura facile patet; quippe cum aliud hic aliud illic musici instrumenti genus, pro diversitate locorum ingeniorumque, repertum sit. Singula vero ita comparata fuisse, ut non nisi unum ederent sonum, ferrum quarundam gentium, de quibus itineraria perhibent (t),

B

ex-

(r) Il est très vraisemblable aussi que la Musique vocale à été trouvée avant l'instrumentale, si même il y a jamais eu parmi les anciens une *Musique vraiment instrumentale*; c'est à dire, faite uniquement pour les instrumens. Non seulement les hommes, avant d'avoir trouvé aucun instrument, ont dû faire des observations sur les dif. ferens sons de leur voix; mais ils ont dû apprendre de bonne heure, par le concert naturel des oiseaux, à modifier leur voix & leur goſier d'une maniere agréable & mélodieuse. Après cela, les instrumens à vents ont dû être les premiers inventés. *Dictionnaire de Musique*, sub *Musique*. Cfr SPANHEMII *Observationes in Callimachum*, pag. 293.

(s) PLUTARCHUS *De Musica Opp.* Vol. X, pag. 653.

(t) COOKS *tredje Resa*, pag. 270. Deras (Sandwichs-Öboernes) nöjen och tidsfördrif åro af åtkillig art. Man fåg väl inga dansar, såsom på Vänliga och Samfunds-Öarne; men fängen, jämte händernas rörelse, hade någon likhet med den, som redan blifvit sedd på andre besökta orter i detta haf. Man träffade icke heller hos dess Öboer några Blås-Instrumenter. Deremot beledfagade de sina fänger med tvånnne andra upflianingar, som knapt förtjena namn af

exemplis, confirmata videtur conjectura. Sic (conjecturis indulgere si liceat) nervus, quo arcus intenditur stridens, inventioni Lyrae ansam præbebat. Quem scilicet agitatum, aut gravem aut acutum, pro diverso quo intentus esset modo, sonum edere cum animadverterent homines; primum paucos deinde plures inter duos arcus conjunctos composuerunt nervos, ex quibus sonos auribus jucundos harmoniamque plenando elicerent. Ad sibillum arundinis a vento agitatæ attentes, ipsi sonum flando exprimere tentarunt, quo conamine ex voto succedente, eos aliquamdiu uno calamo sibilasse, donec tandem aliquis plures colligare arundines ingeniose fateret, autumare non dubitamus. Sic crescente paullatim luce plura inventa sunt & perfecta instrumenta musica, quorum variis generibus antiquitas abundavit. Quæ paucis prænostra instituti ratione commemorare juvat.

§. 6.

Instrumenta apud veteres olim usitatisima eademque præcipua fuerunt *Lyra*, *Fistula* & *Tibia*. Veterissima quidem, cuius mentionem faciunt auctores, *lyra* aut *cithara*, tribus tantum instru-

musikaliske Instrumenter. Det ena är en flags skramla, bestående af et pumpskål, fästadt vid et ihåligt skaft, som prydes med röda fjädrar. Man lägger uti detta skal något som skramlar, och då man skakar denna anstalt, åsladkommes et ljud, som föga öfverträffar en vanlig barnkallra. Det andra består af et urgröpt träd, i skapnad af et fat, som lägges nedvändt på jorden. Musikanten trampar derpå med foten, under det han tillika i ena handen håller en käpp, på samma sätt som en Violin hålls hos os, och i den andra en mindre käpp, med hyilken han nu forte, nu piano flår på den förstnämnde käppen. Man tyckte at dessa flåta tilställningar likväl, då de åtsöldes af Könets slinger, hade en behaglig verkan. Cfr pag. 300, 314.

instructa erat chordis (u), atque Asiatica vocata, quoniam in Atiae Urbe ad Tmolum reperta habebatur (v). Loco chordarum *lino* olim veteres usos fuisse, atque *LINUM* heroa, rejecto *lino*, chordas primum induxisse, eumque ideo ab Apolline interemptum ferunt (x). Postea *Lyra* quattuor chordis instructa (*τετραχορδος*) (y) inventa est, cuius varius quondam erat usus. Deinde quintam, post sextam, & tandem septimam addiderunt chordam; unde exsilit *Lyra επταχορδος*, qua ut perfecta diu usi sunt veteres (z). Denique numerus chordarum usque ad XVI (a), & quod excessit, paullatim crevit. Quod de *Lyra*, idem etiam, quantum ad chordas attinet, de ceteris *εγκορδοις* seu instrumentis musicis fidibus instructis, valet (b). *Lyra* porro vel *Citbara* canentes plectro interdum ad pulsandum utebantur; manu autem ac digitis quam plectro organi hoc genus *εγκορδον* pulsare majoris olim artis habitum est (c). Quod *fistulae* nomine insignitum est organon musicum, ex pluribus aut cera aut alio quoconque modo conjunctis arundinibus compositum erat. *Fistulam* autem *μονκαιλαμον* & hujus generis vetustissimam & Tibiis quoque anti-

B 2

quio-

(u) *Tetraphos* a PLUTARCHO appellata. Vid. *De Mus. Opp.* Tom. X. pag. 668.

(v) SPANHEMII *Observationes in Callimach.* pag. 467.

(x) WESSELINGI *Annot. in Diod.* Sic. pag. 20. est SPANHEMII l. c. pag. 466.

(y) ROUSSEAU *Diss. de Musique*, sub *TETRACHORDE* cfr. PLUTARCHUS *De Musica* T. X. pag. 675.

(z) Vid. SPANH. l. c. pag. 476.

(a) ROUSSEAU *Diss. de Mus.* sub *NOTES*.

(b) De quibus vid. ATHENAEUS Lib. IV. pag. 182. ed. CASSAUB. cfr. SPANH. l. c. pag. 475.

(c) SPANH. l. c. pag. 470. cfr. *DICTIONNAIRE ENCYCLOPEDIQUE* sub *LYRE*.

quiorem esse, dubio caret (d). *Fistulae* pariter atque *tibiae* sonos initio tenues & parum forte discrepantes fuissent, vero simile est, quamvis postea haec ita comparata sit, ut gravius sonaret, ab Horatio inde tubae æmula dicta, ceteroquin *Bæquæcœpus* cognomine insignita (e). Ex variis quidem rebus *Tibias* quondam fabricaverant, ut ex *arundinibus*, ex *osibus animalium*, ex *buxo*, ex *loto*, & tandem ex *auro* & *oricbalco* (f). Unde forma etiam tibiarum diversa fuit, videlicet: *Tibia Reæta* seu *longa* (*αὐλός*) *obliqua* (*πλαγιαυλός*) atque *curva*, Phrygia seu Berecyntia etiam dicta (g). Instrumentorum in bellis usitatorum levem infra mentionem faciemus,

§. 7.

Quemadmodum artem musicam ab una gente aut viro inventam ad ceteras omnes gentes translatam & propagatam esse contendere, ipsa rei natura vetat; ita neque inventio instrumentorum unius est laus existimanda. Quam ob rem auctores de inventoribus hujus artis mirum in modum discrepant. Plures quidem a veteribus antiquissimi musici memorantur: quorum autem plurimi ficti sunt, & que de iis traduntur adeo fabulosa atque commentis commixta, non fecus ac reliqua omnis ultimæ antiquitatis Historia, ut certi quid ex iis erui nequeat. Nempe quod musica & ob singularem suam ac divinam præstantiam & ob antiquitatem Deorum inventum olim haberetur; factum est, ut præcipua artis excolendæ instrumenta, Diis auctoribus continuo adscriberent. Ægyptii Osisidem suum Lyram tribus chordis instructam, tria anni tempora imitatum invenisse prædicarunt (h). APOLLINI Ly-

ræ

(d) SPANH. I. c. pag. 293.

(e) HOR. *De arte poët.* v. 202 sqq. Cfr SPANH. I. c.

(f) SPANH. I. c. pag. 294.

(g) TEUCHERI *Annot.* in BONIS & MOSCHI *Idyllia* pag. 26, 72.

(h) DIODORUS SIC. Lib. I. pag. 20, ed. Weiss.

re vel *Citbaræ* inventum Græci magno tribuunt consensu; cuius rei nummi veterum, *ipſi* quondam sacrati, documento sunt (i). *Testudinis* (*χελους*) auctorem esse MERCURIUM, eundemque *fifilæ μονοκαλλιας*; SILENUM autem πολυκαλλιας singunt (k). *Tibiam Rectam MINERVA*, Apollinis tibiis canendi magistra; *Tibiam obliquam Bacchus* vel PAN, invenisse fertur (l). Aliquando singula illa tria præcipua instrumentorum genera, *Citbaram*, *Tibiam*, ac *Fifulam*, Apollini inventori attribuerunt veteres; ut ex eo apud Plutarchum loco, ubi Anticlem Istrum in ταις επιφερεσις, tres *Gratias* hæc organa manu gestare in simulacro Apollinis in Delo, referre dicit (m), liquido patet. — Sed mittamus hæc veterum commenta, quibus magis ingenii acumen, quam rei veritatem demonstrarent, pedem ad ea, in quibus clarior nobis affulget Historiæ lux, jam promoturi.

Inter musicos a veteribus laudatos principatum tenet ORPHEUS, qui ante Trojanum bellum vixisse fertur. Cujus tanta erat ingenii vis & artis Musicæ peritia, ut Odrysos, Tracum populum, incolas patriæ suæ, montis Pangæi, homi-

B 3

nes

(i) Quorum tres in SPANH. *Obſerv. in CALT.* pag. 476, unus *tribus*, alter *quattuor*, tertius *septem* chordis instruſtam ferens Lyram, expressi sunt. Fidem huic rei quoque facit hic Homeri versus:

Ἐμ μοι κιθαρίς τε φίλη, καὶ καρποῦλας τοξα
CARM. IN APOL. V. 131.

(k) Ἐρμῆς τοι πρωτίστῳ χελυν τεκτηνατ' αοιδον

HOM. IN MERC. V. 25.

cfr. HORATII *Carminum* Lib. III. Ode XI.

(l) De quibus Bion:

Ὄσ εἴρεν πλευριαῖλον ὁ Παν, ἀσ αὐλον Αἴθανα

Ὄσ χελυν Ἐρμασων, κιθαριν δύσις αὖτις Απελλαων.

Idyll. III. v. 7, 8.

(m) Opp. Tom. X. pag. 665.

nes agrestes, latrociniis addictos atque inhospitales, sola cantus voluptate deliniret (ut fabula de eo facta exponitur) (n). *Lyra* sive *Cithara* ejus septem chordis instructa, quam a Mercurio accepit, (h. e. ipse invenit), Orpheo a Bacchis dilecto in Apollinis templo a Lesbis dedicata fertur (o). Equidem non ignoramus, inter eruditos controversiam esse, an unquam vixerit Orpheus, an tantummodo unus aut tres, ut non nulli existimant, an omnia, quae illi tribuuntur, revera eum habeant auctorem; neque eam dirimere nostra permittit instituti ratio: Attamen celebratissimum apud antiquos nomen silentio non esse prætereundum arbitrati sumus. AMPHION Thebanus (p), Jovis & Anthiopæ filius (ut est apud Plutarchum), qui ante bellum Trojanum claruerit, adeo olim celebratus erat musicus, ut lapides eum canendo movisse fabula ferat. Quin etiam artis, qua pollebat, musicæ vi Thebas muro sepissime narratur (q); quod alii de ejus sapientia explicant, qua cives collegerit & in officio continuerit, alii de eloquentia, qua civibus sparsim vitam degentibus suaserit, ut in unum coeuntes, civitatem mœnibus cingerent. Artem cithara canendi eum excogitasse, auctor est Plutarchus (r). Alii Lyram septem chordis instructam a Mercurio accepisse ferunt (s). Varii præ-

(n) Qua de re Horatius:

Credibus & viatu fædo deterguit Orpheus:
Didus ab hoc lenire tigres, rabidosque leones.

De Arte Poët. v. 392, 393.

cfr FABRICII Bibl. Gr. Vol. I. pag. 140. (ed. Harles).

(o) Ibid. pag. 174.

(p) FABRICII Bibl. Gr. Vol. I. pag. 6.

(q) Didus & Amphion, Thebanæ conditor arcis,
Saxa movere sono testucinis, & prece blanda
Ducere quo vellet.

HORATIUS De art. P. v. 394 lqq.

(r) De Musica Op. Tom. X. pag. 651.

(s) FABRICII Bibl. Gr. I. c.

præterea memorantur musici olim celebrati, quorum præcipui sunt: LINUS ex Eubœa (de quo supra § 6), ANTHES domo Boeotius; PHILAMMON DELPHUS; OLON Lycius; TAMYRIS Philammonis & Asinoræ live Ægiopæ filius (t). Celeberrimus autem veterum musicorum fuit TERPANDER ex Methymnia vel ex Anthissa, Lesbiorum vel ex Arna, Cumave Boeotius, non Anthilochus tantum, sed etiam Thalete Creten. si antiquior (u); qui permulta in Musica invenerit nova, & insigniter ad artem præcipue citharoedicam contulerit perficiendam. Enimvero non tantum Lyram septeni chordis cum instruxisse (v), sed etiam nomos (x) citharædicos invenisse, atque certa quadam modulatione cecinisse sua & Homeri carmina fertur (y). Terpander, qui in arte præserim cithara canendi inter omnes coæuos excellebat, & ejus imitatores ita musicos suos modos instituerunt, ut hymno quodam venerarentur Deos, deinde statim ad Homeris, Orphei vel aliorum carmina decantanda transirent (z). Plutarchus, quem hac in re tellem habemus, modulationum nonnullas musicarum, quæ Terpandro attribuuntur auctori, Philammonem Delphum olim composuisse refert; quas igitur ille forte correxerit perfectioresque reddiderit (a). CEPPIO Terpandi discipulus fuisse traditur, qui primus figuram citharæ (asiaticæ vocatæ, quia
Lesbiæ

(t) De quibus vid. FABRICII Bibl. Gr. PLUTARCHUS De Musica Opp. Tom. X. pag. 651.

(u) FABR. Bibl. Gr. Vol. I. p. 292. (v) Ibid. pag. 294.

(x) Tout chant déterminé, par des règles qu'il n'étoit pas permis d'enfreindre, portoit chez les Grecs le nom de *Nome*. ROUSSEAU Ditt. de Musique sub *NOME*.

(y) PLUT. De Mus. Opp. Tom. X. pag. 653.

(z) FABRICII Bibl. Gr. Vol. I. pag. 294, cfr PLUT. De Musica Opp. T. X. pag. 656. (a) Ibid. pag. 655.

Lesbiⁱ Asiam accolentes ea utebantur) perfecerit (b). HYA-
GNIS, Thryx, insignis est qui Phrygio modo primus tibiis
cecinerit, variasque reperierit modulationes musicas & har-
monias ad celebrandum Martem, Bacchum, Pana & alios (c).
Hic pater fuit MARSY^E, qui itidem attem musicam edoctus
erat (d). Duo præterea memorantur OLYMPI, quorum *alter*,
qui Marsyæ fuerat discipulus, *voxes*, five hymnos, five, ut
alii malunt, musicos concentus, in Apollinem aliosque Deos
composuisse, atque primus pulsationem fidum in Græciam in-
tulisse fertur (e); *alter* Phrygius tibicen, illi junior, qui Mi-
die tempore claruerit.

Quorum mentionem fecimus, cultores artis musicæ anti-
quisissimi, (plures ut faceamus) ii paucis contenti erant fidi-
bus, ultra numerum septenarium non progressi. Postea au-
tem arte magis exulta, numeros quoque chordarum crevit.

§. 8.

Pauca etiam de vetustissimo musices usu, quantum ipsa
res & monumenta antiquitatis, hac de re differendi ansam præ-
beant, memoranda sunt. Res vehementiorem excitantes sen-
sum, animumque admiratione perfundentes & veneratione,
quarum copia iis præsertim temporibus, quibus homines, non
fucus ac infantes, causis rerum investigandis adhucdum im-
pares fuerunt, natura abundare visa fuit, antiquissimis vati-
bus musicisve (qui iidem quondam fuerunt) præcipuum dede-
runt

(b) Ibid. pag. 656. — Antea fortasse eadem fuerat cithare ac lyrae
figura, quoniam his nominibus ad idem designandum instrumenti ge-
nus promiscue utuntur auctores.

(c) Vid. SPANH. Obs. in CALL. p. 296. cfr PLUT. T. X, pag. 657.

(d) PLUT. l. c.

(e) PLUT. l. c, p. 654. cfr FABRICII Bibl. Gr. Vol. I. p. 135.

runt canendi materiam. Atque cum quævis res magnæ admirabilesque visu, Diis proximis auctoribus, in hac generis humani infantia attribuerentur; inde factum est, ut & primi cantionum modi, & carmina vetustissima, ad laudes Deorum celebrandas composita essent. In conviviis igitur, quæ in honorem numinum præfertim instructa erant, musica præcipuo ipsis fuit oblectamento. Deinde insignia heroum facta, carminibus prædicata, canendo posteritati tradere instituebant; cui rationi extremæ antiquitatis Historiam omnem, quantulacunque est, acceptam debemus & referimus (f). Cujusmodi in memoriam rerum gestarum pœta carmina, vel apud maxime barbaras hodie reperiuntur gentes. Atqui non tantum rerum insignium hoc modo conservarunt memoriam, sed etiam doctrinas utiles canendo mentibus discentium instillare legesque animis infigere civium, moris quondam fuit. Sic poëtas antiquissimos, qui iidem erant philosophi, præcepta sua cantus ope aliis tradidisse, *Hesiodi*, ceterorumque probant exempla. *Lycurgus* ad animos Lacedæmoniorum componendos, legesque iuas illis persuadendas, modulationibus lyricis a *Tbaletæ* repertis usus fuisse fertur (g). Atque non modo antiquarum gentium, sed etiam omnium quotquot sunt, primas leges canendo promulgatas memoriaeque inculcatas esse, haud improbabilis nobis videtur opinio (h). In bellis quoque varia antiquitus usitata erant instrumenta musica. Quorum antiquissima fuerunt: *Magnæ arundines, ligna perforata, cornua animalium, conchæ*, & quæ sunt reliqua hujus generis (i).

C

Tan-

(f) GOGUET *De l'origine des Loix, des Arts & des Sciences*, T. I. L. II. Ch. 6. cfr T. II. L. VI. Ch. 1. cfr ROUSSEAU *Diss. de Mus.*

(g) FABR. *Bibl. Gr.* Vol. I. p. 296.

(h) GOGUET T. I. L. I. Ch I. Art. I. [cfr] ROUSSEAU *Diss. de Mus.*

(i) Ibid. T. II, L. V. pag. 279, Paris 1759.

Tandem ex metallis ad exemplum naturalium harum rerum fabricata sunt organa, quæ flata liquidum & acutum ederent sonum. Cujusmodi tubas jam tempore Mosis cognitas & in usu fuisse, magnamque militantibus præstitisse utilitatem, ex sacris Judæorum monumentis colligi potest (k). *Tympana* quoque his temporibus usitata fuisse, ex iisdem constat, sed magis ad domesticos quam bellicos usus adhibita, indeque etiam a feminis tractata (l). In ludis præterea & solemnibns musicæ cum saltatione conjunctæ, haud secus ac apud barbaras hodieque gentes, frequentissimus erat usus (m).

§. 9.

Usu sic & exercitatione, exquisita quadam arte nondum cognita, aut nativam indolem sequentes magistrum, aut viros hac in re præclaros imitantes, musicam usque eo tractarunt antiquissimi homines, quoad aliquis ingenii acmine ornatior voces designare notis institueret. Ubinam & a quo hoc primum factum sit, ea de re auctores veteres mirum in modum tacent. Verum tamen, cum omnium gentium antiquarum Græci maxime huic arti perficiendæ operam dederint, hoc quoque inventum illis esse tribuendum non temere existimamus. Quantum de antiquarum musica gentium innotescit, litteris ad cantum exprimendum vel describendum uii sunt, quæ pro diverso, quo ponentur, modo ac ordine, suam quæque diversam haberent vim (n). Initio pauca hæc signa simpli- cemque eorum fuisse usum, dubio caret; perfectiore autem reddi-

(k) NUM. X. v. 2 sqq. cfr JUDIC. VII. v. 16 sqq.

(l) EXOD. XV. 2. cfr. ROSENTHAL. Schol. in Vet. T. Tom. I. p. 452.

(m) GOGUET T. II L. VI. p. 337. cfr ISBLIN Ueber die Gesch. der Menschh. 2 B. 12 Hauptft. 3 B. 14 Hauptft.

(n) Vid. ROUSSEAU Disc. de Mus. sub Notes. cfr. MONTFAUCON Palæogr. Gr. pag. 356.

reddita arte usque ad 1620 diversis notis opus habebant musicis. Quæ res adeo arduam difficilemque hanc effecit artem, ut duobus immo tribus annis ad rudimenta ejus perdiscenda, indigerent (o). Tandem PYTHAGORAS (cui ARISTOXENUS, solum auris judicium in musicis consulendum contendens, erat adversarius) consoniam vocum numeris eruere felici instituit successus (p). Ex quo tempore, musica lætiorem induita faciem, continuisque indies aucta incrementis, artis difficultimæ simul & pulcherrimæ nomen ac dignitatem vindicare sibi & tueri cœpit. Quam *Musices* cum ceteris disciplinis communem fortem, acute non minus quam eleganter exponit CICERO, pronuncians: (q) "Omnia fere, quæ sunt conclusa nunc artibus, dispersa & dissipata quondam fuerunt: ut in musicis, numeri & voces, & modi; in geometria, lineamenta, formæ, intervalla, magnitudines, in astrologia, coeli conversio, ortus, obitus, motusque siderum; in grammaticis, poëtarum pertrattatio, historiarum cognitio, verborum interpretatio, pronunciandi quidam sonus; in hac denique ipsa ratione dicendi, excogitare, ornare, disponere, meminisse, agere; ignota quondam omnibus & diffusa late videbantur."

(o) Faciliorem quidem, attamen fortasse non omni nomine laudandam ad hoc studium munivit viam GUIDO ARETINUS notatum, quibus hodierni utuntur homines, musicarum auctor. Vid. ROUSSEAU *Dissertation sur la Musique moderne.*

(p) Vid. ROUSSEAU *Diff. de Mus.* cfr *Histoire des Mathematiques*, par MONTUCLA, T. I. p. 124.

(q) *De Oratore*, L. I. C. XLII,

